

No. 135748

Bijl.:

Beccr.: De huidige politiek van de C.P.N.

VERTROUWELIJK

Enkele recente uitlatingen van een tweetal voor-
aanstaande C.P.N.-functionarissen maken het wenselijk Uwe
Excellentie het volgende te berichten.

Op 26 en 27 Maart 1952 is het Partijbestuur van de
C.P.N. te Amsterdam in zitting bijeengewest. Op deze bij-
eenkomsten belichtte Paul de GROOT de politieke situatie.
De conclusie van zijn betoog was, dat alle krachten dienden
te worden gebundeld om te voorkomen, dat onder Amerikaanse
druk een kabinet ROMME zou worden gevormd. Marcus BAKKER
gaf een toelichting op het nieuwe beginselprogramma. Hij
stelde als het centrale punt van zijn betoog "het nationale
eenheidsfront, met allen die tegen de Amerikanen en hun
collaborateurs zijn".

De GROOT begon zijn betoog met een beoordeling van de
K.V.P.-politiek. De K.V.P.-fractieleider Romme is vijand
no.1 van ons volk en tegen hem en zijn plannen dient alle
strijd geconcentreerd te worden. De plannen zouden gaan in
de richting van verdere rationalisatie (met als gevolg gro-
tere werkloosheid), verhoging van de militaire uitgaven en
fascisering van de Staat. Het voornaamste gevaar voor de
toekomst van ons land is volgens de GROOT een na de a.s.
verkiezingen onder Amerikaanse druk te vormen kabinet-Romme,
"een kabinet van fascisme, honger en oorlog".

Naar de mening van de GROOT is het niet alleen de
C.P.N. die zich tegen dit drijven verzet. Ook in de andere
politieke partijen meent hij symptomen van weerstand waar
te nemen.

In de P.v.d.A. "is een algemene stemming gegroeid, wel-
ke men het beste kan karakteriseren met de woorden: "schi-
uit met de strijd tegen de communisten; laat ons vechten
tegen de reactie, tegen Romme". Bij het N.V.V. "is sprake
van grote weerstand tegen minister JOEKES".

Als symptoom van de tegenkrachten bij de V.V.D. geldt
"de discussie", die onder de groothandelaren en industriële
rondom de Economische Conferentie te Moskou is ontstaan".
Voorts is daar de "rebellierende middenstand".

-2-

Betreffende

Aan Z.E. de Vice Minister-President,
Minister zonder Portefeuille,
Ministerie van Binnenlandse Zaken,
te 'S-GRAVENHAGE

In afschrift:

Aan Z.E. de Minister-President,
Plein 1813 no.4,
te 'S-GRAVENHAGE

Betreffende de K.N.P. wordt opgemerkt, dat vooral in het Zuiden van ons land vele dissidenten-groepen bestaan en dat WELTER daar aan invloed wint. WELTER is - aldus de GROOT - ongetwijfeld een anti-communist, maar - zo zegt hij verder - "wij hebben geleerd niet naar de leiders te zien, maar naar de krachten achter hen op wie zij steunen".

In de C.H.U. was - aldus nog steeds de GROOT - in de laatste tijd een oppositie opgetreden onder leiding van Prof.GERRETSON en Mr.SCHMAL, in feite voor een kabinet ROMME. Bij de candidaatsstelling leed zij echter de nederlaag en werd TILANUS met een grote meerderheid gekozen.

Voorkomen dient te worden dat na de a.s. verkiezingen een kabinet-Romme wordt gevormd, dan wel de coalitie K.V.P. P.v.d.A., met versterkte K.V.P.-invloed, bestendig wordt. Daarom wenst de C.P.N. de door de GROOT gesignaleerde weerstand tegen Romme gebundeld te zien. De door de vier genoemde partijen te vormen combinatie wordt sterk genoeg geacht om zelf een regering tot stand te brengen.

Om deelname van de P.v.d.A. aan deze combinatie mogelijk te maken, zal het noodzakelijk zijn de P.v.d.A.-aanhang duidelijk te maken, dat er voor deze partij ook andere mogelijkheden zijn om deel te blijven uitmaken van de regering, dan die van een verlenging van samenwerking met de K.V.P.. Bij verbreking van deze samenwerking is het voor de P.v.d.A. niet noodzakelijk zelf in de oppositie te gaan. Zij kan de K.V.P. daarin dringen. De C.P.N.-partijsecretaris acht het meest geschikte middel daartoe een combinatie P.v.d.A.-V.V.D.-C.H.U.-K.N.P..

In deze geest verzond het C.P.N.-bestuur op 31-3-1952 een open brief aan deze partijen.

Samenwerking van de C.P.N. met de voorgestelde combinatie wordt in dit schrijven niet aan de orde gesteld, althans niet openlijk. Een verkiezingsuitslag welke de sterkte der deelnemende partijen niet zou veranderen zou de 4-partijen-combinatie juist geen meerderheid verschaffen en de C.P.N. zou derhalve in feite de partij zijn wier deelname doorslaggevend zou zijn.

De gedurende de laatste jaren door de diverse politieke partijen tegenover de C.P.N. aangenomen houding, en in C.P.N.-kringen de verwachtingen over enig positief resultaat van dit schrijven niet hoog doen zijn. Het gehele voorstel vestigt de indruk, dat het slechts is gebaseerd op propagandistische overwegingen. Het negeren of afwijzen er van geeft de C.P.N.-leiding de mogelijkheid er opnieuw op te wijzen, dat de politieke partijen onder Amerikaanse druk staan en dat een voorstel tot vorming van een regering welke zich uitsluitend op het Nederlands belang orienteert geen steun kan vinden. Deze gedachtengang zal dan ook buiten de partij-gelederen ingang moeten vinden en daar benut kunnen worden om als argument voor het streven naar een nationaal eenheidsfront te dienen.

De aankondiging als partijdoel van een eenheidsfront is slechts in zoverre nieuw, dat een dergelijk streven thans officieel aan de orde wordt gesteld.

Reeds

Reeds in October 1950 wijdde de partij-secretaris bijzondere aandacht aan de samenwerking met andersdenkenden. Hij achtte de tijd gekomen om een grootscheepse vereniging van alle democraten te bewerkstelligen. De krachten waren toen volgens hem aanwezig om een massabeweging te scheppen tegen de verlenging van de militaire dienst en tegen de inschakeling van het Nederlandse leger in de Duits-Amerikaanse weermacht. Daarom moesten alle vredelievende Nederlanders zich verenigen in de strijd tegen de Amerikaanse bezetting van Nederland.

In het licht van de behaalde resultaten van de vredescampagne, stakingsacties e.d., constateerde de GROOT destijds "een naar ons toe bewegen van arbeiders uit het N.V.V., sociaal-democratische arbeiders en intellectuelen en middenstanders rondom de P.v.d.A., die zich in toenemende mate van de oorlogspolitiek van hun leidingen afkeren". Deze beweging moest worden opgevangen door de opposanten zoveel mogelijk tegemoet te komen, met uitgestoken hand, met geduld en begrip van de hinderpalen en vooroordelen, die de gemeenschappelijke strijd met de communisten in de weg staan. In het streven naar vereniging mocht niet gevraagd worden, hoe dicht staan zij bij ons, doch hoever staan zij van de Amerikaanse en Nederlandse oorlogsdrijvers af. "Wij moeten niet zien naar wat ons scheidt, maar naar wat wij gemeenschappelijk hebben".

De pogingen om andersdenkenden te bewegen tot en te betrekken in gemeenschappelijke acties onder communistische regie, namen sindsdien in intensiviteit toe. Veelal mislukten zij geheel of ten dele, soms ook werden successen geboekt. Een voorbeeld van dit laatste is de herdenking van de zgn. Februari-staking in 1952. Het verloop hiervan was voor de C.P.N. buiten kijf gunstig. Een ander voorbeeld is de activiteit van de Wereldvredebeweging met haar diverse initiatieven (Internationale Economische Conferentie, Medische conferentie, anti-Duitse herbewapening e.d.).

De beide voorwaarden voor een nationaal eenheidsfront, t.w. eenheid van de arbeidersklasse en het scheppen van meer bondgenoten zijn in de genoemde voorbeelden terug te vinden.

De van weinig werkelijkheidszin getuigende bewering van Marcus BAKKER, als zouden de anti-Amerikaanse krachten over een paar jaar rond de C.P.N. gegroepeerd zijn, klinkt moedgevend voor partijgenoten. Wellicht wordt "een hart onder de riem" nodig geoordeeld in verband met de situatie in de partij zelve.

Het noemen van de termijn "over een paar jaar" zou er ook op kunnen wijzen, dat men de kansen om op dit moment of binnen een zeer nabije toekomst, tot een eenheidsfront te kunnen geraken, zelf niet hoog aanslaat. De pogingen tot vorming van dit front zullen niettemin zo krachtig mogelijk moeten zijn. Ook buiten Nederland werd een beroep op samengaan met "burgerlijke" elementen waargenomen.

Het heeft er de schijn van dat, naarmate de U.S.S.R. zich door toenemende kracht van een tegenstander, meer bedreigd gevoelt, de leiders van de met het Kremlin verbonden communistische partijen elders, opdracht ontvangen alle krachten te mobiliseren ter verdediging van het "socialistische vaderland".

Daarin zal ook nu de politieke achtergrond van de huidige communistische taktiek moeten worden gezien. Ook op dit gebied bergt het communistische archief de nodige plannen. De gedachten gaan terug naar de (mislukte) volksfrontpoging in Nederland in de jaren 1936/37 en naar hetgeen, voornamelijk in Frankrijk, in dit verband werd nagestreefd. Het gevaar van toen, t.w. het fascisme, is in communistische ogen, ook het gevaar van thans. Alleen de haard er van heeft zich verplaatst en is momenteel in Amerika gelegen. Voor de Nederlandse verhoudingen is "de fascist Rome" de verpersoonlijking van alles waartegen een oprecht democraat zich te weer dient te stellen.

✓HET HOOFD VAN DE DIENST//

Mr. H.W. Felderhof